

З огляду на викладене зазначимо, що ощадливе ставлення до ресурсів, занепокоєння екологічними наслідками накопичення відходів на полігонах та звалищах вимагають необхідності виходу з цієї ситуації, оскільки щорічно в Україні втрачається вагома частина вторинних ресурсів, у т. ч. з відходів, що є залишками кінцевого споживання.

Як підсумок, зазначимо, що оцінка вторинного ресурсного потенціалу окремих видів відходів (паперу та картону, склобою, вторинних полімерних матеріалів, шин зношених), виконана за двома методологічними підходами, переконливо свідчить про наявність значного сировинного резерву. Надалі увага має бути зосереджена на механізмі запровадження належного збору, зберігання цих вторинних ресурсів, що дасть можливість забезпечити вітчизняні підприємства необхідною кількістю сировини, зекономити первинну сировину та енергію, поліпшити стан навколишнього природного середовища. Щодо перспективних завдань, то доцільно припинити імпорт вторинної сировини та матеріалів.

Література

1. *Управління відходами: вітчизняний і закордонний досвід: Посібник / За ред. О. І. Бондаря. – К.: Айва Плюс ЛТД, 2008. – 196 с.*
2. *Постанова Верховної Ради України "Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки" від 5 березня 1998 р. № 188/98-ВР.*
3. *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р. № 880-р "Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року".*
4. *Литвак Э. Л. 2007 год и ассоциация "УкрПапір" // Бумага и Жизнь. – 2007. – № 12. – С. 26–27.*
5. *Антонова Л. Рециклинг полимеров // Вторичные ресурсы. – 2006. – № 1. – С. 21.*
6. *Герих С. В. Информация о внешнеторговом предприятии "МАГ" // Вторичные ресурсы. – 2006. – № 1. – С. 13–16.*
7. *Національна стратегія поводження з твердими побутовими відходами в Україні: Звіт про існуючу ситуацію в секторі та стратегічні питання / Датське екологічне співробітництво з країнами Східної Європи (DANCEE), Міністерство навколишнього середовища, Данія; Державний комітет України з питань житлово-комунального господарства. – К., 2004. – 218 с.*

УДК 330.111.66

О.Ю. ПОЛІЩУК
Вінницький державний аграрний університет

НАПРЯМИ РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ СТРУКТУРНИХ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ РЕГІОНУ

Несистемність державної політики та діяльності в цій сфері стала однією з причин стримування комплексного соціально-економічного розвитку та стабільності в державі, ускладнення умов для зміцнення позицій України в

міжнародному економічному співробітництві, повільного здійснення ринкових перетворень на місцях, виникнення та загострення багатьох соціальних, економічних, екологічних та інших проблем.

Перехід від структури економіки держави до структури економіки регіону обумовив трансформаційні зрушення в напрямі регіоналізації економічних систем, які мають свої специфічні ознаки. Першою особливістю регіональної структури економіки як окремої системи є її більша залежність від зовнішніх і внутрішніх чинників останніх. Зокрема, вона безпосередньо залежить від наявності природних умов, які значною мірою визначають її спеціалізацією. Щодо зовнішніх чинників, то регіональна структура є елементом як національної, так і світової структури і має зворотній вплив на них через організаційні зв'язки.

Питання дослідження стану та можливостей оптимізації структурних зрушень відображене в роботах таких учених, як Б.М. Данилишин, М.І. Долішній, С.І. Бандур, Т.А. Заяць, А.С. Лисецький, А.Г. Мазур, Л.Г. Чернюк, М.І. Фашевський. Їх розробки є ґрунтовними, але стосуються в основному окремих сфер діяльності при відсутності фундаментальних комплексних досліджень.

Це дослідження спрямоване на обґрунтування напрямів раціоналізації структурних зрушень в економіці Вінницького регіону.

На Вінниччині індекс споживчих цін у грудні 2007 р. становив 102,2%, з початку року – 117,8%. У січні–грудні 2007 р. темпи приросту цін на продовольчі товари (26,3%) значно випереджали ціни на послуги (10,9%) та непродовольчі товари (4,8%). У цей же період 2006 р. темпи збільшення цін (тарифів) на послуги, непродовольчі та продовольчі товари становили відповідно 42,1, 7,0 та 3,6%.

Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива подорожчали на 2,2%, зокрема: плата за гуртожитки – на 13,7, газ скраплений – на 11,8, за каналізацію – на 8,2, холодну воду – 6,7, гарячу воду та опалення – на 4,4%.

У сфері транспорту ціни загалом зросли на 3,2%, в основному за рахунок пально-мастильних матеріалів (на 5,5%) та пасажирського автодорожнього транспорту (на 4,1%).

Крім того, стали дорожчими ритуальні послуги, на 2,3% – послуги ресторанів і готелів, на 0,9% – охорони здоров'я.

За січень–грудень 2007 р. ціни на продукти харчування в цілому зросли на 28,8%, у тому числі: на фрукти – на 76,4, овочі – 75,2, олію та жири – 45,8, молоко, сир, яйця – 44,8, хліб та хлібопродукти – 17,2, цукор – на 6,3%.

У сфері охорони здоров'я ціни збільшилися на 10,7% в основному за рахунок санітарно-курортних і амбулаторних послуг (на 26,6 та 12,2% відповідно).

Зростання цін на транспорт в цілому на 16,4% зумовлено подорожчанням пально-мастильних матеріалів (на 37,2%), плати за стоянку особистого транспорту (на 20,2%), за перевезення пасажирським залізничним транспортом (на 14,8%).

Індекс споживчих цін (інфляції) в Україні у грудні 2007 р. становив 102,1%, з початку року – 116,6%, а на Вінниччині – відповідно 102,2 і 117,8%. У січні–грудні 2007 р. темпи приросту цін на продовольчі товари (26,3%) значно випереджав збільшення цін (тарифів) на послуги (10,9%) та непродовольчі товари (4,8%). У це же період 2006 р. показники дорівнювали 3,6; 42,1 і 7,0% (табл. 1).

Таблиця 1

Індекс споживчих цін на товари та послуги у Вінницькій області, %

Показник	До попереднього місяця, 2007 р.		Грудень до грудня попереднього року	
	листопад	грудень	2007 р.	2006 р.
Продукти харчування та безалкогольні напої	102,7	102,9	127,4	103,3
Хліб та хлібопродукти	102,9	101,6	117,2	113,0
Макаронні вироби	102,4	101,8	120,4	115,7
Борошно	102,0	102,7	132,3	113,7
М'ясо та м'ясопродукти	98,9	102,5	115,2	97,9
Риба та рибопродукти	101,1	101,5	107,7	104,8
Молоко, сир та яйця	110,2	103,6	144,8	104,9
Олія та жири	100,0	100,1	145,8	94,8
Фрукти	106,9	106,7	176,4	132,3
Картопля	101,1	100,5	90,9	94,3
Цукор	105,8	102,1	106,3	98,7
Безалкогольні напої	101,2	102,0	113,0	107,6
Алкогільні напої	100,6	100,5	108,4	106,0
Одяг, взуття	100,4	100,2	101,9	112,6
Житло, вода, газ, електроенергія	101,0	102,2	106,2	161,2
Плата за власне житло	100,0	100,0	100,0	124,5
Утримання та ремонт житла	101,0	100,5	109,3	120,9
Каналізація	100,0	100,5	109,3	120,9
Природний газ	100,0	100,0	100,0	156,1
Гаряча вода, опалення	98,9	104,4	101,0	228,3
Охоронна здоров'я	100,8	100,9	110,7	102,3
Транспорт	103,9	103,2	116,4	107,8
Зв'язок	99,3	99,7	96,1	118,6
Відпочинок і культура	100,2	100,1	100,7	100,4

Індекс цін виробників промислової продукції у грудні 2007 р. становив 101,3%, з початку року – 123,2%.

Продукція добувної промисловості подорожчала на 0,1%.

У переробній промисловості ціни загалом підвищились на 1,1%. Найбільше (на 6,7%) вони зросли у виробництві електричного, електронного та оптичного устаткування. На 2,4% стало дорожчим целюлозно-паперове виробництво і видавнича діяльність, на 1,6% – текстильне виробництво. У виробництві харчових продуктів та напоїв продукція подорожчала на 1,3%, зокрема, макаронних виробів – на 6,9, шоколаду та цукристих кондитерських виробів – на 6,6, м'яса та м'ясних продуктів – на 4,2, хліба і хлібобулочних

виробів та цукру – на 2,2, олії і тваринних жирів – на 1,6, молочних продуктів та морозива – на 1,0%.

У виробництві та розподілені електроенергії, газу та води ціни зросли на 2,1%.

За січень–грудень 2007 р. у переробній промисловості відбулося підвищення цін на 25,2%, у добувній промисловості – на 9,2% (табл. 2).

Таблиця 2

Індекс цін виробників промислової продукції у Вінницькій області, %

Показник	До попереднього місяця, 2007 р.		Грудень до грудня попереднього року	
	листопад	грудень	2007 р.	2006 р.
Промисловість	102,5	101,3	123,2	111,2
Добувна промисловість	100,1	100,1	109,2	184,2
Добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних	100,1	100,1	109,2	184,2
Переробна промисловість	102,9	101,9	125,2	108,2
Виробництво харчових продуктів, напоїв	103,2	101,3	129,9	107,7
Виробництво одягу, хутра	101,3	101,6	106,1	104,4
Целюлозно-паперове виробництво	100,6	102,4	108,2	99,5
Хімічна та нафтохімічна промисловість	104,3	99,9	110,1	103,0
Виробництво неметалевої та мінеральної продукції	100,0	100,0	123,9	122,6
Металургійне виробництво	100,3	100,0	101,3	102,6
Машинобудування	100,6	100,8	111,3	110,7
Виробництво машин	100,8	99,5	113,5	109,2
Виробництво транспортних засобів	100,0	100,0	104,0	116,7
Виробництво та розподілення газу, води, електроенергії	101,1	102,1	114,7	119,2

Наведені статистичні дані свідчать про економічний розвиток усіх сфер матеріального виробництва Вінницької області, що дає підстави зробити наступні висновки.

Необхідність прискорення поступу України на шляху сталого розвитку, економічного зростання, поєднання з активною соціальною політикою держави, демократизацією всіх складових суспільного життя потребує формування якісно нової державної регіональної політики, а саме:

- здійснення системи заходів щодо розбудови інфраструктури регіонального розвитку, зокрема ринків продовольства, землі, праці, капіталу;
- удосконалення державного стратегічного регіонального планування, яке б дозволяло більш точно та обґрунтовано визначити основні довгострокові та поточні пріоритети розвитку;

- поліпшення механізму державної підтримки розвитку регіонів, концентрації державних ресурсів на вирішення його пріоритетних проблем;
- стимулювання розвитку транскордонних та міжрегіональних економічних зв'язків на основі виробничої кооперації та інтеграції;
- стимулювання розвитку регіонів чи їх частин, у межах яких показники економічного розвитку та соціального забезпечення громадян за критеріями, визначеними законодавством, значно нижчі, ніж відповідні середні показники в державі (депресивні території);
- удосконалення системи стратегічного бюджетного планування та фінансового вирівнювання;
- реформування бюджетної системи та міжбюджетних відносин;
- посилення зацікавленості місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у розширенні й виконанні дохідної частини місцевих бюджетів шляхом закріплення за ними на довгостроковій основі часток загальнодержавних податків і зборів, трансфертів.

УДК 332.025

В.О. ОНИЩЕНКО, М.С. САМОЙЛІК

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Входження України до європейської спільноти неможливе без ефективної реалізації базових принципів сталого розвитку, задекларованих у Програмі дій "Порядок денний на ХХІ століття" в Ріо-де-Жанейро. Дослідження поставлених на Всесвітньому саміті завдань глобального розвитку на ХХІ ст. виявило, що всі вони так або інакше пов'язані зі зміною існуючої системи поводження з відходами, а також необхідністю визначити фактори цього впливу [1]. На регіональному рівні внесок кожного фактора у формування механізму сталого розвитку найбільш очевидний (рис. 1).

Проблеми зміцнення ресурсного потенціалу регіону, регіональних фінансів є на сьогодні досить актуальними, а їх вирішення може бути досягнуто в тому числі за допомогою використання потенціалу відходів. Удосконалення системи поводження з ТПВ, реалізація ринкових механізмів у даній сфері дадуть можливість забезпечити фінансову, ресурсну і кадрову стабільність у регіоні, що формується як через розвиток сфери поводження з відходами, так і завдяки її впливу на інші галузі народного господарства.

© В.О. Онищенко, М.С. Самойлік, 2008